

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT

DIPLOMSKO DELO

Asja Omerzu

Ljubljana, 2013

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT
1. bolonjska stopnja - Športna vzgoja

JOŽE SENICA – pionir Telovadnega društva Sokol Brežice

DIPLOMSKO DELO

MENTORICA:
doc. dr. Maja Bučar Pajek
SOMENTOR:
prof. dr. Ivan Čuk
RECENZENT:
doc. dr. Bojan Leskošek

Avtorica dela
ASJA OMERZU

Ljubljana, 2013

ZAHVALA

Za pomoč pri izdelavi diplomske naloge se zahvaljujem mentorici dr. Maji Bučar Pajek in somentorju dr. Ivanu Čuku. Velika zahvala gre seveda Jožetu Senici, ki si je vzel čas in mi natančno opisal svoje življenje ter prispeval fotografije. Za pomoč se zahvaljujem tudi njegovi hčerki Zdenki Grubič Senica, ki je prav tako pomagala pri nastajanju Jožetove biografije.

Velika hvala družini, fantu in vsem prijateljem, ki so mi v času študija nudili podporo in me spodbujali, posebna hvala pa prijateljicama Lučki in Anini, ki sta mi pomagali pri oblikovanju naloge.

Ključne besede: Jože Senica, gimnastika, trener, sodnik, TD Sokol Brežice

JOŽE SENICA – pionir Telovadnega društva Sokol Brežice

Asja Omerzu

IZVLEČEK

Jože Senica (1935) – človek, ki je svoje življenje posvetil športu. Po poklicu profesor športne vzgoje, v prostem času pa predsednik v Telovadnem društvu Sokol Brežice, trener in sodnik športne gimnastike. Ker je v slovenski in posavski gimnastiki naredil ogromno, je namen diplomske naloge predstaviti njegovo življenje in njegov doprinos k uspešnemu delovanju in razvoju slovenske in posavske gimnastike. Cilji diplomske naloge so predvsem spoznati kako in kje je Jože preživel svoje otroštvo, kaj ga je poneslo v svet gimnastike in kdaj se je z njo pričel ukvarjati, kdaj je svoje znanje začel prenašati na mlajše telovadce in kakšne so njegove izkušnje na področju sojenja. Zanima me tudi njegov vpliv na razvoj športa in gimnastike v Brežicah, kamor se je preselil iz Hrastnika, leta 1966.

Glavni vir diplomske naloge je tako Jožetova pripoved, ki sem jo posnela in kasneje tudi zapisala. Vsak pomembnejši dogodek je opremljen tudi s slikovnim materialom, da je stvar lažje predstavljiva in tudi dokazana.

Jože je v gimnastiki pustil velik pečat. Pričel je kot odličen tekmovalec, ki se je pri šestnajstih letih uvrstil v republiško reprezentanco, nadaljeval pa kot reprezentančni trener, v kateri je med drugim treniral najuspešnejšega slovenskega telovadca, Miroslava Cerarja. Sodil je na mnogih evropskih in svetovnih prvenstvih, leta 1992 pa na Olimpijskih igrah v Barceloni. Danes je najstarejši aktivni mednarodni sodnik in za svoje delo je v življenju prejel mnogo vidnih priznanj. V gimnastiki je še vedno aktiven, saj predseduje brežiškemu telovadnemu društvu, v katerem je tudi trener.

Key words: Jože Senica, gymnastics, trainer, referee, Brežice Gymnastics club

JOŽE SENICA – the pioneer of Brežice Gymnastics club

Asja Omerzu

ABSTRACT

Jože Senica (1935) – a man that completely dedicated his life to sport. Physical Education professor by occupation and gymnastics trainer, referee and president in his spare time. Since he did so much for the development of this sport, it is my intention to present his life and great contributions to the development of gymnastics in Slovenia and the Posavje region. The main goals of this thesis are especially to present Jože's childhood, what introduced him to the world of gymnastics, the time he actively began to participate in this sport, when he started to pass his knowledge down to younger athletes and also his experiences as a referee. I also researched his influence on the development of sports and gymnastics in Brežice, where he moved from Hrastnik in 1966.

The main source of this thesis is Jože's narrative, which I recorded and later transcribed. Every major event is also graphically supported for better presentation and easier verifiability.

Jože left an enormous mark in gymnastics. He began as an excellent competitor and made it into the Slovenia National Team at the age of sixteen and then he continued his career as a trainer, among others coaching our nation's most successful gymnast, Miroslav Cerar. He was a referee in numerous European and world sports events, like the 1992 Summer Olympic Games in Barcelona. Today he is the oldest active international referee, who also received many significant accolades during his lifetime. Jože is still actively involved in gymnastics as the president and a trainer in the Brežice Gymnastics club.

KAZALO VSEBINE

1. UVOD.....	9
1.1. CILJI	9
2. JEDRO.....	10
2.1. »BO PETERČEK ALI BO PAVELČEK?«.....	10
2.2. ŠOLANJE.....	13
2.3. TELOVADNO DRUŠTVO PARTIZAN HRASTNIK.....	16
2.3.1. MARINO URBANC, TRENER JOŽETA SENICE	18
2.4. JOŽETOVO TRENERSKO DELO	19
2.4.1. LETO 1964 – REPREZENTANČNI TRENER.....	19
2.5. JOŽETOVA SODNIŠKA KARIERA	23
2.6. ŽIVLJENJE V POSAVJU.....	24
2.6.1. TD SOKOL BREŽICE.....	24
2.6.2. JOŽETOVI ZAČETKI V BREŽICAH	25
2.6.3. VSESOKOLSKI ZLET V AMERIKI	30
2.6.4. JOŽE SENICA KOT AKTIVNI SENIOR.....	31
3. SKLEP	34
4. VIRI.....	35

KAZALO SLIK

SLIKA 1. JOŽETOVA DRUŽINA -ZADAJ OD LEVE PROTI DESNI: STRIC MIRKO, MATI, OČE. SPREDAJ: BRAT KARL IN JOŽE.....	10
SLIKA 2. BRAT KARL IN JOŽE.....	11
SLIKA 3. JOŽE NA PRAŠIČKU.....	12
SLIKA 4. JOŽE NA HARMONIKI.....	12
SLIKA 5. JOŽETU NI BILA TUJA NITI ŽOGA.....	13
SLIKA 6. ZDENO MOHOR IN JOŽE SENICA.....	14
SLIKA 7. JOŽETOV POMOČNIK PRI IZDELAVI DIPLOMSKE NALOGE, VIKTOR MURNIK.....	15
SLIKA 8. JOŽE S SVOJIMI SODELAVCI NA ŠPORTNEM DNEVU.....	15
SLIKA 9. SKLONKA NA PRESKOKU.....	16
SLIKA 10. JOŽETOVE MOJSTROVINE NA DROGU.....	17
SLIKA 11. JOŽE IN NJEGOV PRIJATELJ MILAN V NOVI ŠPORTNI OPREMI.....	17
SLIKA 12. STOJA NA VRHU TOBOGANA.....	18
SLIKA 13. HRASTNIŠKI TELOVADCI OD LEVE PROTI DESNI: ERMAN SILVIN, JOŽE SENICA, MARINO URBANC, VIKTOR DOLANC, STANE GREBEN, MILAN JURKOVIČ.....	18
SLIKA 14. HRASTNIŠKA VRSTA TELOVADCEV, KI JO JE VODIL JOŽE SENICA.....	19
SLIKA 15. BORIS GREGORKA.....	20
SLIKA 16. MIROSLAV CERAR IN TRENER JOŽE SENICA.....	21
SLIKA 17. ODDIH NA VIŠINSKIH PRIPRAVAH.....	21
SLIKA 18. PO ŠTIRIDESETIH LETIH ZOPET NA MANGARTU: MARJAN JEMEC, JOŽE SENICA, MILENKO KERSNIČ, TONI MAVRIČ, JANEZ BRODNIK, MIRO CERAR, SPODAJ: TINE ŠROT, ANICA MAVRIČ IN AVGUST KÜSSEL.....	22
SLIKA 19. JOŽE MED SODNIŠKIM DELOM.....	23
SLIKA 20. PRAPOR.....	24
SLIKA 21. STARI BREŽIŠKI SOKOLI.....	24
SLIKA 22. ČASTNA PREDSEDNICA IN PREDSEDNIK TD SOKOL BREŽICE, MIMICA AVSEC IN JOŽE SENICA.....	25
SLIKA 23. EKIPA GIMNAZIJE BREŽICE POD VODSTVOM JOŽETA SENICE NA TEKMOVANJU V SRBOBRANU. NA NAJVIŠJI STOPNIČKI JE ZMAGOVALEC IVAN GERJEVIČ.....	26
SLIKA 24. SODNIŠKA TROJKA NA HOLYEVEM MEMORIALU. Z LEVE PROTI DESNI: DUŠAN FURLAN, JOŽE SENICA, DRAGO ŽERJAV.....	27
SLIKA 25. DOLGOLETNA SODNIKA NA HOLYEVEM MEMORIALU IN JOŽETOVA DOBRA PRIJATELJA, DUŠAN FURLAN IN RUŽICA KOVAČIČ.....	27
SLIKA 26. NASTOP ŠPORTNIH ODDELKOV.....	28
SLIKA 27. TEKMOVANJE V DOLU PRI HRASTNIKU. JOŽE SENICA S PRIJATELJEMA VIKIJEM DOLANEC IN MIROSLAVOM CERAREM TER VNUKOM MATEJEM.....	29
SLIKA 28. JOŽETOV TEKMOVALCI KLEMEN, MOJ BRAT FILIP, BOŠTJAN, TOMAŽ, MIHA, MATIJA IN MARKO Z VODNIKOM MATEJEM MALUSOM IN MIROSLAVOM CERARJEM.....	29
SLIKA 29. NASTOP STARIH SOKOLOV NA 100-LETNICI DRUŠTVA. VODIL JIH JE JOŽE SENICA, NASTOPALI SO NA SOKOLSKO PESEM "NAPREJ".....	29
SLIKA 30. S SVOJIM PRIHODOM NAS JE POČASTIL IN POZDRAVIL MIROSLAV CERAR.....	29
SLIKA 31. BREŽIŠKA ODPRAVA V AMERIKI NA ČELU Z JOŽETOM SENICO.....	31
SLIKA 32. POGOJI VČASIH.....	32
SLIKA 33. IN POGOJI DANES.....	32

1. UVOD

Jože Senica, rojen leta 1935, izhaja iz znane hrastniške družine Senica, lastnice gostilne v rudarskem mestu Hrastnik. Osnovno šolo je končal v Hrastniku, gimnazijo pa v Trbovljah. Po končanem študiju na Visoki šoli za telesno kulturo v Ljubljani se je zaposlil na Osnovni šoli Trbovlje, kot športni pedagog. Vmes je bil leto dni profesionalni republiški trener gimnastike pri gimnastični zvezi Slovenije.

V mladosti je bil član TD Partizan Hrastnik, kjer je pod vodstvom Marina Urbanca dosegal odlične rezultate, s katerimi je opozoril nase. Pri šestnajstih letih je bil vpoklican v državno reprezentanco, že v času športne kariere pa je začel tudi s trenerskim delom. Pri delu je sodeloval z olimpijcem Borisom Gregorko, od leta 1964 – 1967 pa je bil trener jugoslovanske gimnastične reprezentance, v kateri je bil tudi Miroslav Cerar. Ko se je leta 1966 preselil v Posavje, je bil večino let profesor telesne vzgoje na Gimnaziji Brežice. Tri leta je bil zaposlen na zavodu za šolstvo Slovenije, pet let pa je kot ravnatelj vodil šolski center v Brežicah. Vodil je gradnjo dijaškega doma in knjižnice v Brežicah in sodeloval še pri številnih ostalih delih v Posavju. Takoj se je vključil tudi v delovanje Telovadnega društva Sokol Brežice, čigar osnovna dejavnost je bila orodna telovadba. Uvajal je novosti v pedagoški proces, bil je pobudnik eksperimentalnih gimnastičnih razredov, velik pa je tudi njegov prispevek k varnosti pri šolski telovadbi.

Senica je bil tudi odličen gimnastični sodnik. Leta 1992 je bil eden prvih olimpijcev v samostojni Sloveniji, saj je sodil na olimpijskih igrah v Barceloni. Čeprav je petnajst let v pokoju je v gimnastiki še vedno izjemno aktiven. Predseduje brežiškemu telovadnemu društvu Sokol, kjer še vedno deluje tudi kot trener. Lani so dobili nove prostore za trening gimnastike, kar je v veliki meri tudi njegova zasluga. Za delo v gimnastiki je prejel vrsto vidnih priznanj.

1.1. CILJI

Namen dela je podrobno opisati Jožetovo življenje, predvsem pa je cilj ugotoviti, kakšen je njegov doprinos k razvoju slovenske in posavske gimnastike. Ostali cilji so spoznati, kako in kje je Jože preživel svoje otroštvo, kaj ga je poneslo v svet gimnastike in kdaj se je z njo pričel ukvarjati, kdaj je svoje znanje začel prenašati na mlajše telovadce in kakšni so njegovi spomini na takratno sojenje.

2. JEDRO

2.1. »BO PETERČEK ALI BO PAVELČEK?«

Zadnji dan junija leta 1935 je mama Fanika v ljubljanski porodnišnici očetu Karlu povila sina Jožeta. A so se stvari že pri datumu rojstva zapletle. Jože je v resnici rojen 29. junija, ki je v času dinastije Karađorđević veljal za dan Petra in Pavla. Ko je vsa nasmejana medicinska sestra mami prinesla novorojenčka, je z velikim navdušenjem vprašala: »Gospa, bo Peterček ali bo Pavelček?« Mati pa je tedaj usmiljeno dejala: »Veste kaj, tako sem imela rada svojega očeta in brata Jožeta, da si želim, da bo tudi moj sin Jože.« Sprva je bila medicinska sestra zgrožena nad dejstvom, da bo deček Jože, zato je materi predlagala, naj do naslednjega dne še nekoliko razmisli, nato pa je z Jožetom v naročju zapustila porodniško sobo. Naslednje jutro si mati glede imena ni premislila in njen sin je obveljal za Jožeta. Ob zapuščanju ljubljanske porodnišnice je mati takoj pogledala v rojstni list, ali je ime pravilno. Zadovoljna nad pravilno zapisanim imenom pa ni opazila, da je datum rojstva obeležen kot 30.6.1935. In tako je uradni dan Jožetovega rojstva ostal 30.6.1935. (J. Senica, osebna komunikacija, julij 2013)

Slika 1. Jožetova družina -zadaj od leve proti desni: stric Mirko, mati, oče. Spredaj: brat Karl in Jože (Jožetov osebni arhiv).

Mati Fanika, rojena Čeč, je bila gospodinja in kasneje gostilničarka. Imela je štiri sestre in enega brata. V njeni družini so si močno želeli sina in ga nato tudi dočakali. Bil je izjemno nadarjen učenec in zato ga je podjetje poslalo v takratno trgovsko akademijo (današnja ekonomska šola), mu plačalo šolnino in ga izšolalo. Odšel je na Dunaj, se poročil, nato pa ga je doletela žalostna usoda, saj mu je neznanec speljal partnerko, on pa je kmalu zatem naredil samomor. Tudi Fanikino družinsko življenje se je pričelo precej klavrno. Kmalu po rojstvu je namreč izgubila kar dva otroka. Prvorojenka je umrla pri treh mesecih, drugorojenec pa je umrl pri dveh letih. Pri naslednjem porodu se je odločila, da bo varneje roditi v porodnišnici v Ljubljani, kar

je bilo za tiste čase, ko so skoraj vse ženske rojevale doma, prava redkost. Tako sta starejši brat Karl (rojen leta 1933) in Jože (leta 1935) rojena v porodnišnici, enajst let kasneje pa se jima je rodila, tokrat v domači hiši, še mlajša sestra Vida. Vsi so srečno preživeli. (J. Senica, osebna komunikacija, julij 2013)

Zanimivo je tudi dejstvo, da krstno ime starejšega brata v resnici sploh ni Karl, kar mu je Jože razkril šele na njegov petdeseti rojstni dan. V tistih časih je veljalo, da prvi sin dobi ime očeta. To ime so v družini Senica porabili pri prvem pokojnem sinčku, ko so ga krstili kot Karla. Ko se je rodil naslednji, so mu dali ime Karl, vendar ga pod tem imenom niso mogli krstiti. Tako je Cerkev njegovo krstno ime obeležila kot Adam-Karl. (J. Senica, osebna komunikacija, julij 2013)

Slika 2. Brat Karl in Jože (Jožetov osebni arhiv).

Jožetov oče, po poklicu rudar, je bil zaposlen kot mesar, oziroma izjemno uspešen klobasičar, ki je med 2. svetovno vojno delal salame in meso za celo nemško vojsko Spodnje Štajerske, saj je bilo v času okupacije do mesa zelo težko priti. (J. Senica, osebna komunikacija, julij 2013)

Jože izhaja iz znane hrastniške družine Senica, lastnice gostilne v gornjem delu Hrastnika. Svojo družino ima izjemno rad, zato je svoj čas z največjim veseljem preživel doma. Sam je bil zelo podoben očetu, medtem ko je bil brat Karl bolj podoben mami, nižje in bolj čokate postave. Po telesnih karakteristikah rojen telovadec. Jože je vedno dejal, da če bi se brat resneje ukvarjal s športom, bi lahko bil veliko boljši od njega. (J. Senica, osebna komunikacija, julij 2013)

Že kot majhen deček je nenehno sanjal tudi o športu. Vedno je želel poizkusiti prav vse, ob njegovem talentu pa so bile stvari še toliko bolj zanimive. Mogoče ga je za šport navdušil prav oče, ki je Jožetu in bratu Karlu vedno kazal svojo moč. S prijatelji se je rad zabaval po sosednih gostilnah, kjer so premetavali sode s pivom. Z bratom sta se mu velikokrat ulegla vsak na eno roko, oče pa ju je dvigoval, nad čimer sta bila otroka navdušena. Še dandanes ima sveže spomine na velesejem, ki se je v času stare Jugoslavije odvijal v Ljubljani. Vsi ljudje so takrat množično z vlakom odhajali proti Ljubljani. Ker pa je imel Jože starejšega brata, je čast prisostvovanja takšnemu dogodku v živo vedno pripadla njemu, Jože pa je ostajal doma. (J. Senica, osebna komunikacija, julij 2013)

Jože je bil zelo iznajdljiv in poskočen otrok. Še danes se spominja dogodka, ko je k njim domov prišel fotograf. Starejšega brata Karla so postavili na konja, da je fotograf lahko ujel ta trenutek. Ker si je takšno sliko želel tudi Jože, konj pa je bil ravno zaseden je skočil kar na domačega prašička. Fotografu se je zdelo to zelo simpatično, zato je hitro obeležil tudi ta dogodek in tako je tudi Jože dobil svojo fotografijo. (J. Senica, osebna komunikacija, julij 2013)

Slika 3. Jože na prašičku (Jožetov osebni arhiv).

V njihovi družini ne manjka izvrstnih glasbenikov. Prvi stric, Bruno Brun, je namreč po vojni postal predavatelj, rektor in nazadnje redni profesor na Glasbeni akademiji v Beogradu. (Wikipedija, 2013)

Drugi stric, Jože, pa je bil kapelnik jugoslovanske glasbe in nemalokrat igral tudi Titu. Tako se je tudi Jože kmalu naučil prvih not na svoji harmoniki, na katero igra še danes. Po tolikih letih igranja sedaj številne pesmi obvlada že brez not, zato velikokrat spontano poskrbi za dobro vzdušje v družbi prijateljev in zaigra v svojem vinogradu. (J. Senica, osebna komunikacija, julij 2013)

Slika 4. Jože na harmoniki (Jožetov osebni arhiv).

2.2. ŠOLANJE

Jože je leta 1942 odšel v prvi razred osnovne šole v Hrastniku, ko je bila le-ta še nemška. Učiteljice so bile Slovenke iz okolice Celovca, vendar so bile primorane govoriti nemško. To je Jožeta zelo presenetilo, saj sam ni znal niti ene nemške besede. Kot se spomni, je bilo še huje na Štajerskem, kjer si za izrečeno slovensko besedo lahko dobil tudi okoli ušes. Mesto Hrastnik je bilo že pred vojno razdeljeno na dva dela. Tovarne in steklarna so bile do osvoboditve nemške in tudi kot pogovorni jezik se je uporabljala nemščina, medtem ko so bili Slovenci rudarji oziroma kmetje. Na sredini navidezne meje med nemško in slovensko zemljo so bile postavljene šole, in ko so otroci iz ene in druge fronte prihajali v šolo, je bilo vedno divje. Pozimi so drug v drugega metali kepe, poleti pa so se obmetavali kar s kamni. (J. Senica, osebna komunikacija, julij 2013)

Slika 5. Jožetu ni bila tuja niti žoga (Jožetov osebni arhiv).

Šolski sistem je bil v Jožetovih učenjaških časih naravnano tako, da so otroci prihajali v prvo gimnazijo iz meščanskih osnovnih šol po četrtem razredu. Tisti, ki so prihajali iz manj razvitih osnovnih šol, so v gimnazijo odšli šele po šestem ali sedmem razredu osnovne šole. (J. Senica, osebna komunikacija, julij 2013)

Tako je Jože po četrtem razredu osnovne šole šolanje nadaljeval na trboveljski gimnaziji, ustanovljeni leta 1945. Eno leto srednje šole je preživel v Brežicah, ko je znanje pridobival na brežiški gimnaziji. Takrat je tudi prvič spoznal to prelepo mesto, v katerem so ga ljudje kaj hitro sprejeli za svojega. Ljudje so doumeli njegovo široko znanje in veselje do športa in slednji vrlini pristno spoštovali. Nato se je zopet vrnil nazaj na trboveljsko gimnazijo in se v tretji gimnaziji, torej pri trinajstih letih začel ukvarjati z gimnastiko. (J. Senica, osebna komunikacija, julij 2013)

Leta 1955 je na Gimnaziji Trbovlje maturiral. Po maturi je s slovensko reprezentanco odpotoval na tekmovanja in nastope na Češkoslovaško, zato s sošolci ni mogel na maturantski izlet na Pelješču. Priključil se jim je po vrnitvi z Ostrave in prijetno preživel najdaljše počitnice. Nato se je vpisal na triletno Višjo šolo za telesno kulturo na Tabor in jo leta 1960 končal ter se zaposlil na Ekonomski srednji šoli v Trbovljah. Leta 1962 je bil vpoklican v vojsko, ki jo je služil v Vranju. Nato je odšel na Visoko šolo na telesno kulturo v Ljubljani, kar je bilo za tiste časa prava redkost. Jože je bil namreč šele druga generacija na tej šoli. Tam je spoznal dobrega prijatelja, Zdena Mohorja, s katerim sta v stikih še danes. Leta 1966 je nato tudi diplomiral. (J. Senica, osebna komunikacija, julij 2013)

Slika 6. Zdeno Mohor in Jože Senica (Jožetov osebni arhiv).

V svoji diplomski nalogi je naredil pregled gimnastičnih obveznih vaj od leta 1898, kar mu je povzročilo kar precej preglavic, saj še niso poznali skrivnost medmrežnega povezovanja, ki bi mu omogočil hitrejše pridobivanje informacij. Za podatke, ki jih je potreboval, je pošiljal pisma celo v Rusijo in jih čakal več kot pol leta. Nato mu je gospod Longyka predlagal, naj se obrne na glavnega trenerja predvojnega časa, doktorja Murnika. Doktor Viktor Murnik, ata, kot so ga klicali, je izhajal iz znane umetniške družine izobraženih glasbenikov. Delali so proste vaje in turški marš, za poslušanje njihove glasbe pa je moral biti gledalec ne samo izobražen poslušatelj, temveč tudi velik poznavalec glasbenega sveta. Jože se gospoda Murnika spomni kot mikrofofa, saj ni maral dotikov, z njim se nisi mogel rokovati, saj je na rokah nosil rokavice, popoldanski vrvež v Ljubljani ga je tako zelo motil, da je zato celo zamenjal svoj dnevni bioritem in se tekom noči tako raje posvetil mirnemu pisanju, branju in študiranju. Viktor je imel ob srečanju z Jožetom devetdeset let, zanj pa je skrbela sedemdeset let stara hčerka, ki je, po besedah Jožeta, dajala veliko starejši vtis od Viktorja. Za srečanje sta bila dogovorjena ob 20.30 uri in ob soočenju se je moral Jože precej kontrolirati, da mu ni segel v roko. Pogovor je trajal do dveh ponoči. Viktor je govoril in govoril, povedal pa ni prav nič o tem, kar bi Jožeta zanimalo in zaradi česar je prišel. Bil je precej obupan in razočaran, saj je upal, da bo vendarle prišel do podatkov, ki jih je nujno potreboval. Ko sta se poslovila, je doktor Murnik Jožetu vročil kup papirjev. Jože je začudeno pogledal, se zahvalil in odšel. Žalosten je hodil proti vlaku, ki ga je moral čakati do šestih zjutraj, saj je zadnji proti domu odpeljal nekaj minut po polnoči. Začel je prebirati papirje in videl, da mu je doktor Murnik izpisal in po letnicah razporedil prav vse podatke, ki jih je Jože potreboval. Jože je bil zelo vesel in še danes mu je hvaležen, da mu je toliko pomagal pri njegovi diplomski nalogi. (J. Senica, osebna komunikacija, julij 2013)

Slika 7. Jožetov pomočnik pri izdelavi diplomske naloge, Viktor Murnik (Wikipedija, 2013).

Ko se je leta 1966 preselil v Posavje, je bil večino let profesor telesne vzgoje na Gimnaziji Brežice. Tri leta je bil zaposlen na zavodu za šolstvo Slovenije, pet let pa je kot ravnatelj vodil šolski center v Brežicah. Vodil je gradnjo dijaškega doma in knjižnice v Brežicah in sodeloval še pri številnih ostalih delih v Posavju. (J. Senica, osebna komunikacija, julij 2013)

Slika 8. Jože s svojimi sodelavci na športnem dnevu (Jožetov osebni arhiv).

Sicer pa je Jože še vedno je ponosen na hrastniške in zasavske korenine, saj večkrat odhaja nazaj na obisk v domače kraje. Prav gotovo pa je tam okrog 10. marca, dneva mučenikov, saj je aktiven član društva copatarjev z Dola pri Hrastniku. (J. Senica, osebna komunikacija, julij 2013)

2.3. TELOVADNO DRUŠTVO PARTIZAN HRASTNIK

Jože se je z gimnastiko začel ukvarjati pri trinajstih letih. Že v mladih letih je bil zelo dober telovadec in dosegel številne uspehe. Enkrat je tekmoval za drugi razred, nato pa vedno v prvem razredu, za svoj skok na preskoku pa je prejel celo eno desetico. Še danes se spominja sedme gimnazije in tekmovanja v Ljubljani. To je bila tekma, kjer se je kot takratni tekmovalec najboljše približal popolnosti giba. Do zadnje menjave je šlo gladko brez napak, nato pa je sledil preskok in prvo srečanje z odzivno desko. Jože je bil nad njo tako navdušen, zdelo se mu je, da bo poletel. Do takrat so namreč skakali brez nje in se kar odpravili od tal. Ko je občutil, kakšen odziv mu je deska nudila, se je počutil, kot da skače na letečem trampolinu. Kasneje je bil to prvi rekvizit, ki ga je Jože priskrbel na vsaki šoli, kjer je učil. (J. Senica, osebna komunikacija, julij 2013)

Slika 9. Sklonka na preskoku (Jožetov osebni arhiv).

Njegova postava sicer ni tipično gimnastična. Vedno je bil nekoliko večji in težji, zato so mu obvezne vaje večkrat povzročale težave in ta problem je v moški gimnastiki prisoten še danes. Sam namreč meni, da so te vaje pisane na kožo le rojenim telovadcem s pravimi telesnimi karakteristikami. Do obveznih vaj je delno kritičen tudi zato, ker meni, da je v gimnastiki bolj bistveno koliko poljubnih elementov si v določenem času sposoben osvojiti in jih lepo izvesti. »Obvezne vaje pa lahko z določenimi elementi nekoga prikrajšajo pri oceni, drugega pa zavirajo pri razvoju svojih nadpovprečnih sposobnosti.« Bil pa je Jože toliko boljši pri poljubnih vajah. Dober je bil v akrobatiki in na drogu, kjer lažje delajo višji tekmovalci. Manj sta mu ležala bradlja in konj z ročajmi, kjer pa jih tudi trenerji niso znali ravno najbolje usmerjati. (J. Senica, osebna komunikacija, julij 2013)

Slika 10. Jožetove mojstrovine na drogu (Jožetov osebni arhiv).

Pri šestnajstih letih je bil sprejet v državno reprezentanco. Kot se za reprezentanco spodobi, so že takrat tekmovalce opremili z nekaj dresi in ostalimi oblačili. Tako Jože, kot njegov prijatelj Milan Jurkovič, sta bila nad novo trenirko tako navdušena, da sta jo oblekla kar takoj ob prevzemu in v njej ponosno hodila okoli. Takoj sta naredila tudi prvo fotografijo, ki jo je Jože hranil do danes. (J. Senica, osebna komunikacija, julij 2013)

Slika 11. Jože in njegov prijatelj Milan v novi športni opremi (Jožetov osebni arhiv).

Jože je še dve leti nazaj sam demonstriral številne elemente. Še vedno zna izvesti salto ali preval, saj pravi, da ko se telo ogreje so stvari mnogo lažje. Vendar se danes demonstraciji bolj kot ne izogiba, saj je v gimnastiki namreč gibljivost ključnega pomena, na kar pa imajo leta močan vpliv. Dolga gimnastična kariera je na Jožetu pustila posledice in tako se bolj varnega počuti na rokah kot na nogah. »Špičaka« je v mladih letih povlekel skoraj kjerkoli, ne nazadnje tudi ob Aljaževem stolpu na Triglavu. (J. Senica, osebna komunikacija, julij 2013)

Slika 12. Stoja na vrhu tobogana (Jožetov osebni arhiv).

2.3.1. MARINO URBANC, TRENER JOŽETA SENICE

Jožetov gimnastični trener je bil Marino Urbanc. Izjemen asistent, demonstrator in trener, ki se je gimnastike učil pri Mirku Bizjaku. Svojo kariero je začel kot kovač, nato pa nadaljeval s šolanjem na večerni šoli za industrijskega tehnika. Ker se je želel vpisati na Univerzo in postati inženir, je moral narediti še gimnazijsko maturo, ki jo je uspešno končal in kasneje postal inženir strojništva. Ob vsem tem se je ukvarjal še s treniranjem mladih telovadcev. Bil je človek s strogo disciplino in tudi ko ga ni bilo na treningu, so njegovi varovanci brez pomislekov pridno in vestno trenirali. Tako je prav Marino Urbanc tisti, ki je zibko orodne telovadbe postavil v Hrastnik. Do prevlade Mira Cerarja je bil namreč pod njegovo taktirko vodilni prav Hrastnik. (J. Senica, osebna komunikacija, julij 2013)

Slika 13. Hrastniški telovadci od leve proti desni: Erman Silvin, Jože Senica, Marino Urbanc, Viktor Dolanc, Stane Greben, Milan Jurkovič (Jožetov osebni arhiv).

2.4. JOŽETOVO TRENERSKO DELO

»Zavedanje resnično velike odgovornosti trenerja«

Jože je že v času športne kariere začel s trenerskim delom, ki se mu je kasneje, leta 1955, tudi popolnoma posvetil. Že kot mladi telovadci pa so bili v Hrastniku naučeni, da vedno varujejo drug drugega in tako je pravila varovanja osvojil že zelo zgodaj. Sam meni, da je v pri gimnastiki v trenerskem poklicu vedno bistvena pravilna asistenca. Zmeraj moraš vedeti, kaj je tisto, kar je pri določenem elementu lahko nevarno in kako se telovadec obnaša, če se bliža padcu. Vedno mu je bilo najhuje, ko je začel soditi. Med ogrevanjem in tudi med tekmovanjem je opazoval trenerje, ki so sicer fizično stali zraven svojih varovancev, vendar pa se je njihov pogled gibal po prostoru telovadnice. Tako so dajali vtis, da se jih stvar ne tiče, kar je v tem poklicu lahko precej nevarno. (J. Senica, osebna komunikacija, julij 2013)

Slika 14. Hrastniška vrsta telovadcev, ki jo je vodil Jože Senica (Jožetov osebni arhiv).

Jože je imel v svoji trenerski karieri dve hujši poškodbi. Prva se je dogodila, ko je učil še na ekonomski šoli. Organiziral je gimnastični športni dan, na katerem so si dijaki izmed šestih orodij izbrali tri, na katerih bodo izvajali vaje. Dijakinja, ki je bila sicer telovadka, je skočila raznožko na preskoku in se s kolenom udarila v komolec ter si zlomila roko. Drugi pa je bil telovadec na treningu, pri katerem Jože ni preveril koliko magnezije ima na rokah. Delal je vajo na drogu, Jože ni bil dovolj pozoren in kar naenkrat ga je utrgalo. Tudi tukaj je prišlo do zloma roke. Po dveh, sicer ne tako hudih, poškodbah se je Jože večkrat spraševal, ali si je sploh izbral pravi poklic, saj se je vedno bolj zavedal te resnično velike odgovornosti trenerja ... (J. Senica, osebna komunikacija, julij 2013)

2.4.1. LETO 1964 – REPREZENTANČNI TRENER

Jože se spominja, ko je v telovadnici pri stari trgovski šoli v Brežicah pripravil gimnastični tečaj, na katerega sta prišla Boris Gregorka in njegov demonstrator Miro Cerar. Takrat so vsi kar zijali od presenečenja, saj je bil Miro gimnastični fenomen. Na njegovi prvi olimpijadi v Rimu leta 1960 je žal imel smolo in ostal brez medalje. Nato pa mu je v Tokiu leta 1964 uspelo in postal je olimpijski prvak na konju z ročaji. Uspeh je ponovil tudi leta 1968, ko je v Ciudad de Mexicu zopet zmagal. V tistem času je bil Jože prvi trener s športno izobrazbo in ker je bil poleg tega tudi sam prej

mednarodni telovadec, so ga leta 1964 postavili za reprezentančnega trenerja. Imel je ogromno izkušenj že iz Hrastnika, kjer so že v mladosti varovali drug drugega, vodil pa jih je trener, na katerega je imel velik vpliv Boris Gregorka. Gregorka je tekmoval še v času Leona Štuklja, čeprav je bil osem let mlajši od njega. Zanimivo pri njem je, da ga nikoli niso mobilizirali v vojsko, ker naj bi bil na izgled zelo slaboten in suh, a se zagotovo niso zavedali, s kakšnim človekom imajo opravka. Bil je eden večjih poznavalcev gimnastike, vaje Mira Cerarja, ki jih je sestavljal pa so bile zelo razgibane in unikatne. Velik vpliv je imel tudi na Jožeta, ki ga je imel zelo rad. Najbrž je bilo to edino obdobje v Jugoslaviji, ko je bila gimnastična reprezentanca povsem slovenska. (Pavlovič, 2012)

Slika 15. Boris Gregorka (Wikipedija, 2013).

Leta 1965 so se trener Jože in tekmovalca Janez Brodnik in Miro Cerar odpravili na evropsko prvenstvo v Antwerpen. Miro je takrat zasedel četrto mesto v mnogoboju, kljub mnogim očitkom, da je zaradi menjave trenerja v zelo slabi formi. S prvenstva so se zjutraj odpravili z vlakom proti Parizu, česar so se zelo veselili. Sprehajali so se po mestu, dokler se niso naveličali pešačenja s prtljago v rokah in se utrujeni usedli na klopcu v parku. Zakrulili so jim želodci, za kar pa je Jože vedno imel rešitev. Segel je v svojo torbo in iz nje potegnil salamo. Našli so še nekaj drobiža in tako se je Jože odpravil v trgovino. iz katere je prinesel francoske štručke in liter rdečega vina. Učenje francoščine v gimnaziji mu je tako prišlo še kako prav, saj je bil v trgovini več kot očitno uspešen sogovorec. Salamo so, lačni kot so bili. prelomili na tri kose, nato pa pojedli in popili še vse ostalo. Imeli so se tako lepo, da so pozabili na čas in zato skoraj zamudili letalo. (Piletič, Zaletel, Kolar in Kostanjevec, 2009)

Slika 16. Miroslav Cerar in trener Jože Senica (Piletič, S., Zaletel, Z., Kolar, E. in Kostanjevec, J., 2009).

Leta 1966 je sledilo svetovno prvenstvo v Dortmundu. V dvorani Westfalen je Miro pod taktirko Jožeta osvojil dve kolajni. Ubrani je naslov na konju z ročaji, kjer mu je kolajno podelil sam predsednik FIG Arthur Gander, na bradlji pa je po manjši napaki osvojil tretje mesto. Uspeh je bil še toliko večji zato, ker je bil Miro edini izmed vseh svetovnih prvakov iz leta 1962 in olimpijskih prvakov iz leta 1964, ki mu je uspelo ubraniti prvo mesto. (Piletič idr., 2009)

V predolimpijski sezoni, leta 1967, je Gimnastična zveza Jugoslavije določila da bodo priprave na olimpijske igre v Mehiki potekale v posebnem okolju. Ker Ciudad de Mexico leži na visokih 2240 m nadmorske višine, so želeli pogoje čim bolj izenačiti s pogoji na tekmovanju in odšli na višinske priprave na Mangartsko sedlo. Vodja odprave je bil takrat Marjan Jemec, Jože pa je z njimi odšel kot trener. Telovadecem je bilo na pripravah všeč, čeprav razmere za trening niso bile ravno najboljše, saj so vadili kar na prostem. (Piletič idr., 2009)

Slika 17. Oddih na višinskih pripravah (Piletič, S., idr., 2009).

Dolgoletno sodelovanje Jožeta in Miroslava Cerarja je preraslo v pravo prijateljstvo. Tako se Jože in Miro obiskujeta še danes, leta 2007 pa so se po štiridesetih letih zopet dobili na Mangartu, da obudijo spomine na takratne čase.

Slika 18. Po štiridesetih letih zopet na Mangartu: Marjan Jemec, Jože Senica, Milenko Kersnič, Toni Mavrič, Janez Brodnik, Miro Cerar, spodaj: Tine Šrot, Anica Mavrič in Avgust Küssel (Piletič, S.,idr., 2009).

2.5. JOŽETOVA SODNIŠKA KARIERA

Senica je sodniški stol prvič zasedel, ko je bilo organizirano izobraževanje za sodnike pod okriljem Gimnastične zveze Slovenije. Potekalo je v Ljubljani, kjer so lahko telovadci v živo pokazali elemente, kar se je zdela Jožetu velika prednost. Danes namreč temu ni več tako, saj si na seminarjih pomagajo z video zapisi. Sodil je na državnih prvenstvih nekdanje države, na Univerzijadi v Zagrebu, na Mediteranskih igrah, na evropskih prvenstvih v Luzani, Budimpešti in Atenah in na svetovnem prvenstvu v Parizu. Največji uspeh za Jožeta kot sodnika in veliko priznanje za društvo je zagotovo izbor Gimnastične zveze Slovenije, da prof. Jože Senica, kot predstavnik mlade Slovenije, sodi na Olimpijskih igrah v Barceloni leta 1992. (J. Senica, osebna komunikacija, julij 2013)

Slika 19. Jože med sodniškim delom (Jožetov osebni arhiv).

Jože je bil leta 1992 eden prvih, ki je takoj dobil slovenski potni list, razlog pa je bil ravno sojenje na olimpijskih igrah v Barceloni. Čas, ko je blestel Belorus Vitalij Šerbo, njegov velik konkurent in prav tako kandidat za zmago na drogu pa je bil naš Lojze Kolman, po katerem se imenuje tudi element natem orodju. V Barceloni je Jože sodil zelo veliko, saj je kot bivši tekmovalac in trener veljal za velikega poznavalca športne gimnastike. Spominja se, da je bilo takrat med sodniki ogromno dogovarjanja o tem, kakšno oceno prisoditi komu. Ko so ga vprašali, kakšno oceno si zasluži »njegov« Kolman, je dejal, da vsaj 9,7, če bo vajo izvedel tako kot zna, a mu to žal ni uspelo. Šerbo je takrat zmagal. Bil je nekaj posebnega. Velika zvezda, ki pa ga od prej niso posebej poznali. Navduševal je s svojo mirnostjo pred finalnimi nastopi, kjer so bili vsi tekmovalci zelo nervozni, on pa sproščen, kot da nima živcev. (Pavlovič, 2012)

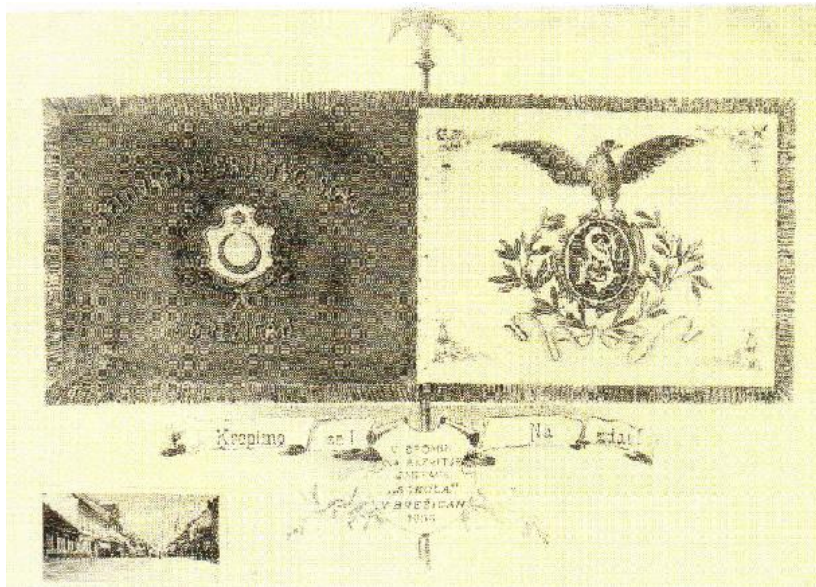
Šalamunov memorial je zagotovo največje gimnastično tekmovanje v Sloveniji. V Mariboru se je začelo odvijati v čast Ivanu Šalamunu, uspešnemu mariborskemu tekmovalcu. Ivan je pri rosnih osemnajstih letih zaradi poškodbe pri gimnastiki umrl, zato so šest let po njegovi smrti, leta 1967, njemu na čast organizirali »Odprto prvenstvo Maribora«. Tekmovanje se je kasneje preimenovalo v Šalamunov memorial, Jože pa je na tem tekmovanju svojevrsten fenomen. Sodil je prav na vseh tekmovanjih od njegovega začetka pa vse do leta 2011. Od takrat se ga udeležuje kot gledalec in častni gost. (Fišer, 2005)

2.6. ŽIVLJENJE V POSAVJU

2.6.1. TD SOKOL BREŽICE

Po padcu Bachovega absolutizma so bile s sprejemom nove ustave v habsburški monarhiji dane možnosti za ustanavljanje društev. Delo Sokolskega društva Brežice je bilo sestavni del sokolskega gibanja v Sloveniji. Brežiški sokol je bil ustanovljen 27.8.1904 s sedežem v slovenskem Narodnem domu. Po pravilih društva, ki so bila sprejeta in potrjena v maju 1904, je društvo gojilo osnovno telovadbo, organiziralo izlete, zabave, veselice, razna predavanja, osnovalo društveno knjižnico, imelo svoj pevski zbor in godbo. Že leta 1906 je razvilo svoj prapor, ki se še danes hrani v Posavskem muzeju Brežice. ("100-letnica TD Sokol Brežice", 2004)

Slika 20. Prapor ("100-letnica TD Sokol", 2004).

Po prvi svetovni vojni so se vrste Brežiškega Sokola še povečale, saj je število zrastle iz 218 na 320 članov. Ob proslavi 30. letnice društva je bil organiziran velik nastop na stadionu v Brežicah. Kljub velikim političnim silam je bil Brežiški Sokol vodilna sila, ki ni klonila, obdržal se je do kapitulacije leta 1941. ("100-letnica TD Sokol Brežice", 2004)

Slika 21. Stari brežiški Sokoli ("100-letnica TD Sokol", 2004).

Izredno dobro dejavnost je prekinila druga svetovna vojna, ko so bili prebivalci Brežic, med katerimi je bilo tudi precej sokolov izgnani v Nemčijo. Sokoli so bili vedno zavedni Slovenci in ko so Nemci okupirali Slovenijo, so bili poleg učiteljev in duhovnikov prav sokoli tisti, ki so bili prvi pregnani. Bili so med prvimi, ki so prijeli za orožje in se začeli braniti, in bili so tisti, ki so slovensko partizanstvo držali pokonci. Po končani vojni je bil že v letu 1945 ustanovljen Fizkulturni odbor Slovenije, ki je oživel športno dejavnost in kulturno življenje. Leta 1946 je društvo prevzelo ime Fizkulturno društvo Razlag Brežice. V letu 1948 je prišlo do reorganizacije, nastala je Telovadna zveza Slovenije, ki je začela ustanavljati telovadna društva. Tako je bilo leta 1950 ustanovljeno Telovadno društvo Partizan Brežice. ("100-letnica TD Sokol Brežice", 2004)

2.6.2. JOŽETOVİ ZAČETKI V BREŽICAH

»Pri gimnastiki je potreben dril, dril in še enkrat – dril!«

Jože je prvi stik z brežiškim Partizanom dobil leta 1951, ko je bil vpisan na gimnazijo v Brežicah. Redna telovadba je v Brežicah takrat potekala v edini sokolski telovadnici pri bivši meščanski šoli. Oprema in telovadno orodje je bilo pred vojno poškodovano in pomanjkljivo. ("100-letnica TD Sokol Brežice", 2004)

Ko se je leta 1966 z družino preselil v Brežice kot profesor telesne vzgoje na obnovljeno, lepo urejeno gimnazijo, je ostalo materialno stanje za telesno vzgojo nespremenjeno. Z veliko vnemo so se lotili obnove telovadnice, pri tem pa je imela veliko zaslug gospa Mimica Avsec, predsednica Občinske zveze za telesno kulturo in kasnejša predsednica Telovadnega društva Sokol Brežice. Položili so parket, napeljali centralno gretje, zamenjali streho, preuredili sanitarije, prizidali mehko doskočišče in postavili sodobne orodje s trinajst metrov dolgim akrobatskim podijem. ("100-letnica TD Sokol Brežice", 2004)

Slika 22. Častna predsednica in predsednik TD Sokol Brežice, Mimica Avsec in Jože Senica (Jožetov osebni arhiv).

Za širši razmah športne gimnastike so v Partizanu Brežice poskrbeli z organizacijo primernih tekmovanj. Vsako leto so prirejali občinska in področna tekmovanja za šole in društva. ("100-letnica TD Sokol Brežice", 2004)

Ena boljnih generacij v brežiški gimnaziji se je pod Jožetovo taktirko udeležila državnega prvenstva v Srbobranu, leta 1973. Tam je ekipa zmagala. Med posamezniki je zmagal Ivan Gerjevič, najuspešnejši član takratne ekipe. ("100-letnica TD Sokol Brežice", 2004)

Slika 23. Ekipa Gimnazije Brežice pod vodstvom Jožeta Senice na tekmovanju v Srbobranu. Na najvišji stopnički je zmagovalec Ivan Gerjevič (Jožetov osebni arhiv).

Za to odlično generacijo so potrebovali močnejše domače tekmovanje. Prepletanje dejavnosti šole in društva je prišlo s prihodom prof. Jožeta Senica v Brežice še posebej do izraza. Kmalu se je med člani Telovadnega društva porodila ideja, da se organizira domače tekmovanje v športni gimnastiki ter tako počasti spomin na soustanovitelja Telovadnega društva Sokol leta 1904, nekdanjega aktivnega telovadca, vodnika, predsednika in rodoljuba, Josipa Holya. Tako je bilo v okviru društva decembra 1971 organizirano prvo odprto državno prvenstvo v športni gimnastiki – HOLYJEV MEMORIAL, ki ga je Gimnastična zveza Slovenije uvrstila v svoj koledar. Tako je Holyjev memorial bil obeležen za tradicionalnega in tudi še danes predstavlja kvalifikacijsko tekmo za fante in dekleta za nastop na državnem tekmovanju mlajših kategorij. ("100-letnica TD Sokol Brežice", 2004)

Slika 24. Sodniška trojka na Holyevem memorialu. Z leve proti desni: Dušan Furlan, Jože Senica, Drago Žerjav (Jožetov osebni arhiv).

Slika 25. Dolgoletna sodnika na Holyevem memorialu in Jožetova dobra prijatelja, Dušan Furlan in Ružica Kovačič (Jožetov osebni arhiv).

Jože je uvajal razne novosti v pedagoški proces, bil je pobudnik eksperimentalnih gimnastičnih razredov, velik pa je tudi njegov prispevek k varnosti pri šolski telovadbi. Osnovna šola Brežice se je preselila iz stavbe stare meščanske šole in tako se je prostor v stari sokolski telovadnici precej sprostil. Dana je bila možnost namestitve stalnega olimpijskega telovadnega orodja in tako so bili izpolnjeni osnovni pogoji za uvedbo gimnastičnih športnih razredov. Ker je to podpirala tudi republiška izobraževalna skupnost, je v pravem času priložnost izrabil ravno Jože. Tako je jeseni, leta 1985 v sodelovanju z Osnovno šolo Brežice in Občino Brežice ter ob soglasju Ministrstva za šolstvo Republike Slovenije ustanovil prvi gimnastični športni razred v Sloveniji ter na Osnovni šoli Brežice pričel z delom. ("100-letnica TD Sokol Brežice", 2004)

Kot sam pravi, je bilo delo z učenci od prvega do četrtega razreda zahtevno, ustvarjalno in hkrati prijetno, saj so učenci z veliko vnemo pridobivali nova športna znanja. Športni oddelki so takrat delovali tako, da so izmed otrok vsake generacije pobrali po petnajst najboljših deklic in dečkov. Začeli so skupaj telovaditi in kmalu je delo obrodilo sadove, saj so otroci pobrali kar nekaj medalj na šolskih tekmovanjih v Sloveniji. To je Jože delal povsem zastonj, saj je bila njegova služba takrat na gimnaziji. V veliko pomoč so mu bile razredne učiteljice, sam pa je v tem je preprosto užival. Vrhunec uspehov so mladi telovadci iz športnih oddelkov dosegli leta 1999, ko so se udeležili Vsesokolskega zleta ZDA v Clevelandu. ("100-letnica TD Sokol Brežice", 2004)

»Po petnajstih letih so nato razrede ukinili, kar pa je bila velika škoda. Takrat smo otroke v štirinajstih dneh naučili, da so se sezuli in slekli ter svoje stvari postavili na isto mesto, se posedli na blazine in pričeli z vadbo. Danes za to potrebujemo vsaj kakšno leto, pa še vedno ni prave discipline. Sproščenost, ki bi jo vsak rad, se vse

prevečkrat sprevrže v divjanje. A tako žal ne gre – pri gimnastiki je potreben dril, dril in še enkrat dril.« (J. Senica, osebna komunikacija, julij 2013)

Slika 26. Nastop športnih oddelkov (Jožetov osebni arhiv).

Leto 1994 je za Telovadno društvo »SOKOL« Brežice jubilejno leto, saj je praznovalo 90. obletnico obstoja. V letih delovanja se je ime društva nekajkrat menjalo, nazadnje je delovalo kot TD Partizan. V letu 1993 Je Južni Sokol slavil 130. letnico obstoja. Ta jubilej so proslavili tudi Brežičani v novembru, ko so na vhod sokolskega stadiona postavili simbol Sokola. Izvršni odbor društva je pobudo o ponovnem srečanju veteranov z veseljem sprejel in organiziral sestanek z eno samo točko dnevnega reda: obujanje spominov. Takrat je tudi vzknila ideja o ponovnem preimenovanju TD Partizan v TD Sokol Brežice. Pobuda je bila pri izvršnem odboru z veseljem sprejeta in sklep o preimenovanju je bil potrjen 11.marca leta 1994. Preimenovanje društva v TD Sokol je dečkom in deklicam že leta 1994 omogočilo nastop v orodni telovadbi na XII. Vsesokolskem zletu v Pragi. Prijava na izlet je bila v prvem poizkusu zavrnjena, ker so predstavljali samo eno (edino) slovensko društvo, češ da nimajo svoje nacionalne zveze. Takratni veleposlanik na Češkem se je zavzel pri Češkem Sokolu in dosegel, da so jih uvrstili v gimnastični mnogoboj. Povezali so se s sorodnim društvom iz Zagreba in številčna odprava je lahko odpotovala v Prago. ("100-letnica TD Sokol Brežice", 2004)

Naslednja leta v društvu so minila v znamenju raznih tekmovanj in uspehov, društvo pa je vsako leto organiziralo tudi večdnevne priprave na Kalu ali Kopitniku. Le teh sem se udeleževala tudi sama in na to imam prekrasne spomine. Jutranje bujenje ob zvoku Jožetove harmonike, nato pa jutranji trening, kosilo, popoldanski trening in družabni večer. Imeli smo se odlično.

Slika 27. Tekmovanje v Dolu pri Hrastniku. Jože Senica s prijateljskima Vikijem Dolancem in Miroslavom Cerarjem ter vnukom Matejem (Jožetov osebni arhiv).

Slika 28. Jožetovi tekmovalci Klemen, moj brat Filip, Boštjan, Tomaž, Miha, Matija in Marko z vodnikom Matejem Malusom in Miroslavom Cerarjem (Jožetov osebni arhiv).

Leta 2004 smo brežiški Sokoli praznovali 100-letnico delovanja društva. V ta namen smo pripravili velik dogodek, nastop v brežiškemu »balonu«. Nastopili so tako najmlajši člani, kot tudi še živeči člani brežiškega predvojnega društva. Nastop je s svojim prihodom počastilo veliko priznanih in vplivnih ljudi slovenske gimnastike.

Slika 29. Nastop starih Sokolov na 100-letnici društva. Vodil jih je Jože Senica, nastopali so na sokolsko pesem "Naprej" (Jožetov osebni arhiv).

Slika 30. S svojim prihodom nas je počastil in pozdravil Miroslav Cerar (Jožetov osebni arhiv).

Z letom 2005 se je začelo sodelovanje z gimnastično šolo Ollerup na Danskem. Najprej smo mi odpotovali na sever, kjer smo nastopali na največjem športnem festivalu, pred očmi danskega kralja in kraljice. Bilo je več kot 40.000 udeležencev. Leto kasneje so nam telovadci iz Ollerupa vrnil obisk, kjer smo skupaj nastopili v Piranu, Ljubljani, Sevnici in na festivalu Lent v Mariboru. Sodelovanje je preraslo v pravo prijateljstvo, iz našega kluba pa so na šolanje na Dansko odšli trije trenerji.

2.6.3. VSESOKOLSKI ZLET V AMERIKI

»Nepozabno!«

V času od 22.6. do 30.6.1999 so brežiški Sokoli dosegli prav gotovo največji športni uspeh v 95 letih delovanja društva, in sicer na 13. Vsesokolskem zletu v Clevelandu v ZDA. Priprave za vsesokolski zlet so bile temeljite in dolgotrajne, kot je dejal Jože. Enako težko je bilo tudi zagotoviti sredstva za obe ekipi. Tu gre posebna zahvala prav vsem darovalcem in tistim članom društva, ki so zagotovili potrebna sredstva. Nenazadnje gre zahvala tudi gospodu Tonetu Gogali, konzulu v Clevelandu, s katerim sta navezala stik preko zunanjega ministrstva in kateri jim je ponudil več kot velikodušno pomoč pri organizaciji zleta. Odprava v Ameriko je štela petindvajset udeležencev, in sicer šest tekmovalcev in šest tekmovalk, vodnika in vodnico, sodnika in sodnico, vodjo odprave in 8 staršev samoplačnikov. ("100-letnica TD Sokol Brežice", 2004)

Jože se spominja vsake podrobnosti potovanja.

»Odhod avtobusa iz Brežic je bil ob 3.45. Brez zapletov smo pravočasno prispeli na Brnik. Vodič nas je pozdravil, po seznamu ugotovil, da smo vsi, pobral potne liste in nas prijavil pri potovalnem okencu. Letalo je poletelo točno po voznem redu ob 8.10 in ob 9.20 smo pristali v Frankfurtu. Nato smo na višini 13.000 m poleteli preko Škotske, ob Grenlandski obali, čez Labradorski polotok, čez Velika jezera, preko Michigana in pristali v Chicagu točno ob 22.00 po našem ali ob 15.00 po njihovem času. Zapustili smo mednarodno Chicaško letališče in se z metrojem odpeljali na drugo, lokalno letališče, ter komaj ujeli letalo, ki nas je poneslo v Cleveland. Tja smo prispeli ob 17.30, kjer nas je pričakal konzul, gospod Tone Gogala.«

Po carinskih obveznostih so se z avtobusom odpeljali v hotel Sheraton, se namestili po sobah, se okopali in si ogledovali mesto. V sredo, 23.6.1999, jih je čakala akreditacija, razporeditev tekmovalcev in tekmovalk po orodjih, urnik tekmovanja in treningov, razmestitev vodnikov in ves ostali protokol.

Tu v Sheratonu je Jože takoj poizkušal navezati stik z organizatorji, a ni uspel. Vsi so mu obljubljali, da bo to naslednji dan na akreditaciji, torej v sredo 23.6. od 12. do 18. ure, ko je bil tudi sestanek z vodniki, trenerji in sodniki. V sredo, takoj ob 9.00 je zaprosil njihovega vodnika, naj ga odpelje v dvorano, kjer bo tekmovanje. Predvideval je, da bodo tu domačini preizkušali orodja in trenirali. V dvorani je našel vodjo tekmovanja, ki je z ekipo postavljajl orodja, katera so komaj pripeljali. Vodja tekmovanja je bil prijazen gospod v svojih poznih tridesetih, telovadec, ki mu je na hitro razložil tekmovalne pogoje. Vsi nastopajoči so nastopali v obveznih vajah, člani in članice pa tudi v poljubnih vajah, naslednji dan pa v finalu. Po konferenci so odšli na sprejem k rojakom, ameriškim Slovencem, kjer so zapeli in jih pogostili z odlično kapljico brežiškega vina. Nad sprejemom so bili oboji navdušeni.

Slika 31. Brežiška odprava v Ameriki na čelu z Jožetom Senico (Jožetov osebni arhiv).

Z akreditacijo ni bilo težav, prav tako ne s prijavo nastopajočih. V vseh kategorijah, tako pri dečkih, kot pri deklicah so tekmovali v »*high division*«, torej v najtežji kategoriji. Vse je teklo kot po maslu, saj so vsi brežiški tekmovalci z lahkoto in eleganco opravili vse vaje na orodjih. Rezultat je bil senzacionalen, saj so zmagali tako ekipno, kot tudi posamično, v moški in ženski konkurenci. Takoj po končanem tekmovanju je bila veličastna povorka po centralnem delu Clevelanda. Tako je šla ob boku slovanskih praporjev njihova ponosna trobojnica. Na centralnem zbornem mestu jih je pričakal gospod Gogala. Naslednji večer je bila po protokolu razdelitev pokalov in medalj. Ker pa so jim pri potovalni agenciji že vnaprej organizirali cenejši let domov preko Niagare in New Yorka, razglasitve niso mogli počakati. Organizator je, po posredovanju gospoda Gogale obljubil, da bo vse osvojeno z uradnimi rezultati poslal v društvo.

Naslednji dan so tako Brežičani videli Niagaro, se odpeljali proti New Yorku, si ogledali nekatere znamenitosti mesta, med ostalimi Kip svobode, Empire State Building in 30.6. preko Frankfurta prispeli domov.

»Polet iz New Yorka v Frankfurt je bil ponoči, z 29.6. na 30.6.1999. Kakšno naključje: 30.6. je Jožetov rojstni dan in točno ob polnoči se je oglasil kapetan jumbo jeta ter ga povabil v rep aviona, kjer so bili vsi ostali člani brežiške ekipe. Stevardesa je prinesla 3 šampanjce in mu v slovenskem jeziku čestitala. Slišala se je tudi pesem *Oj slavljenec današnji*,« po njegovih besedah. Svoj štiriinšestdeseti rojstni dan je tako Jože slavil na višini 13.500 m. ("100-letnica TD Sokol Brežice", 2004)

Svoj vtis je oblikoval v eno samcato zloženko in sicer: »Nepozabno!«

2.6.4. JOŽE SENICA KOT AKTIVNI SENIOR

»Zdrav duh v zdravem telesu!«

Čeprav je Jože od leta 1997 v pokoju, je v gimnastiki še vedno izjemno aktiven. Predseduje brežiškemu telovadnemu društvu Sokol, kjer še vedno deluje tudi kot

trener. Danes ima 78 let in še vedno sodi ter trenira. (J. Senica, osebna komunikacija, julij 2013)

Od kar pomni je bil tudi del strokovnega odbora na Gimnastični zvezi Slovenije, katerega je zapustil pred približno dvema letoma. Okoli olimpijade, leta 1992, je letu tudi predsedoval, skupaj pa so odločal o datumih tekmovanj, izborih za reprezentanco in o skupnih pripravah ter izletih. (J. Senica, osebna komunikacija, julij 2013)

Za delo v gimnastiki je prejel vrsto vidnih priznanj, med njimi Zlato Bloudkovo značko in Plaketo častnega meščana mesta Arreta v Italiji. Leta 2005 mu je občinski svet Občine Brežice na podlagi Statuta občine Brežice in Odloka o priznanjih občine Brežice ter sklepa občinskega sveta Občine Brežice podelil Oktobrsko nagrado za življenjsko delo na področju športne vzgoje mladih ter za izjemne dosežke pri razvijanju orodne telovadbe in športne gimnastike v Telovadnem društvu Sokol Brežice, na šolah v občini Brežice in na Gimnastični zvezi Slovenije. (J. Senica, osebna komunikacija, julij 2013)

Največja nagrada, ki tudi Jožetu osebno pomeni največ, pa je nova gimnastična dvorana v Brežicah. Z vsem svojim trudom in delom, ki ga je vložil v gimnastiko, je eden najbolj zasluženih, da danes le-ta stoji v Brežicah. Je idealna rešitev, o kateri je sam lahko le sanjal. Hvaležni so tudi županu Ivanu Molanu, da je vztrajal pri tem projektu. Jožeta so poklicali zraven pri načrtovanju in upoštevali precej njegovih pripomb. Takšnih telovadnic, kot jo imajo sedaj v Brežicah, v Evropi ni veliko. Pogoji za delo so izvrstni in veseli dejstvo, da je v društvu precej ljudi, ki se na gimnastiko spoznajo in imajo veselje in voljo delati z mladimi telovadci. Otrok je precej, seveda pa je danes veliko odvisno od propagande. Vse več otrok se prezgodaj usmeri v specifične športe, čeprav zgodnja specializacije ni vedno primerna in bi lahko pri gimnastiki dobili neko koristno osnovo. Drugi problem so finance, ki vplivajo na športno udejstvovanje mladih v vseh športih, po celi Sloveniji. Zadeva v športu se je obrnila na glavo, saj vsi mislijo, da bodo telovadnico in trenerje vzdrževali tisti, ki pridejo telovaditi. Ti pa so čedalje bolj revni in zato to ne funkcioniira. (Pavlovič, 2012).

Slika 32. Pogoji včasih (Jožetov osebni arhiv).

Slika 33. In pogoji danes (osebni arhiv).

V življenju sicer ni imel veliko časa za druge hobije, saj je poleg gimnastike skrbel še za svoje tri otroke, ki so prav tako posredno ali neposredno povezani s športom.

Najstarejši, sin Jože, se je nekoliko bolj posvetil košarki, Zdenka je profesorica športne vzgoje na Gimnaziji Brežice in trenerka v Telovadnem društvu Sokol Brežice, Urška pa je prav tako sodelovala pri delovanju društva, danes pa poučuje na Ekonomski in trgovski šoli Brežice. (J. Senica, osebna komunikacija, julij 2013)

Vseeno pa ima sedaj v starejših letih nekoliko več časa, ki ga rad preživlja s svojo ženo Slavico, ali pa odide v vinograd v bližini Gadove peči. Pravi, da se je v teh letih naučil delati dober cviček. V roke še danes zelo rad prime tudi harmoniko in kakšno zaigra, najraje pa še vedno pride v telovadnico in svoje znanje prenaša na mladi rod brežiške gimnastike. (J. Senica, osebna komunikacija, julij 2013)

Sokolstvo bo pomnil za vedno. Vzgoja ob telesni vadbi, disciplini telesa in duha ter narodni in kulturni zavesti mu je prirasla k srcu. Vedno je zagovarjal množičnost in si želel da bi bil šport dostopen vsakomur.

»Naj bo to prostor vključevanja, tovarštva in enakih možnosti za vse, ki si želijo bodisi vrhunskih dosežkov bodisi življenja po načelu zdrav duh v zdravem telesu,« je zaključil.

3. SKLEP

Profesor Jože Senica je sinonim za športno gimnastiko tako v brežiški občini kot tudi v slovenski športni javnosti. K temu sta prispevala trenersko delo z Mirom Cerarjem in mednarodna sodniška licenca. Sodeloval je na državnih prvenstvih nekdanje države, na Univerzijadi v Zagrebu, na evropskih prvenstvih v Luzani, Budimpešti in Atenah, na svetovnih prvenstvih v Parizu in na Olimpijskih igrah v Barceloni. Danes velja za najstarejšega aktivnega mednarodnega sodnika.

V mladosti je bil član republiške reprezentance. Svojo mladost je preživel v Hrastniku, kjer je obiskoval tudi osnovno šolo. Z gimnastiko se je pričel ukvarjati pri svojih dvanajstih letih, kar bi bilo danes skoraj malo prepozno, glede na to, kakšne uspehe je kasneje Jože dosegel. Nato je šolanje nadaljeval na gimnaziji v Trbovljah za tem pa se vpisal na Visoko šolo za telesno kulturo v Ljubljani. Tam je leta 1966 tudi diplomiral. V brežiškem športu je prisoten od leta 1966, ko se je zaposlil na Gimnaziji Brežice. Nekaj časa je bil tudi svetovalec za telesno vzgojo in direktor Šolskega centra Brežice, pred upokojitvijo pa se je zopet vrnil med dijake. S svojim prihodom v Brežice je obudil delovanje takratnega TD Partizan Brežice, čigar osnovna dejavnost je bila prav orodna telovadba. Bil je pobudnik športnih oddelkov, ki so se izkazali za izjemen projekt. Otroci teh oddelkov so namreč dosegali konstantna prva mesta na raznih tekmovanjih po Sloveniji. S tem je v gimnastiko privabil ogromno mladih, saj se je takrat več kot polovica otrok v Brežicah do četrtega razreda ukvarjala izključno z gimnastiko.

S svojimi telovadci je prepotoval veliko. Udeleževali so se raznih Sokolskih zletov po Češki, Slovaški in Srbiji, sodelovali s prijatelji iz Danske šole Ollerup, zagotovo pa je posebne omembe vredno potovanje v Ameriko, kamor se je s člani TD Sokol odpravil na Vsesokolski zlet v Cleveland. Pod njegovo taktirko so tekmovalci domov odšli s pokali zmagovalcev, tudi v posamični konkurenci pa so osvojili vsa prva mesta.

Jože je še vedno z vsem srcem predan športni dejavnosti. Od leta 2004 predseduje brežiškemu telovadnemu društvu Sokol, kjer še vedno deluje tudi kot trener. S svojimi tekmovalci še danes dosega lepe rezultate na lokalnih in državnih tekmovanjih. Za svoje delo je prejel mnogo pomembnih priznanj, med njimi Zlato Bloudkovo značko in Plaketo častnega meščana mesta Arreta v Italiji, leta 2005 pa se jima je pridružila še Oktobrska nagrada Občine Brežice.

Kot največja nagrada njegovi predanosti in volji pa je sledila nova gimnastična dvorana v Brežicah, za katero velike zasluge pripisujemo prav njemu. Jože je vedno zagovarjal množičnost in si želel da bi bil šport dostopen vsakomur. Naj bo to prostor vključevanja, tovarštva in enakih možnosti za vse, ki si želijo bodisi vrhunskih dosežkov bodisi življenja po načelu zdrav duh v zdravem telesu. Kot je nekoč dejal sam, je v življenju vedno poskušal nekaj narediti za družino, nekaj pa za domovino. In to mi je več kot uspelo.

4. VIRI

Boris Gregorka. (2013). Wikipedija. Prosta enciklopedija. Pridobljeno iz http://sl.wikipedia.org/wiki/Boris_Gregorka

Fišer, M. (2005) *Šalamunov memorial od prvenstva Maribora do svetovnega pokala* (Raziskovalno poročilo). Pridobljeno iz spletne strani Gimnastične zveze Slovenije: <http://www.gimnasticna-zveza.si/Publikacija/Salamunov-memorial-od-prvenstva-do-Svetovnega-pokala.aspx>

Pavlovič, P. (2.8.2012) Kdo pa danes še zna hoditi po rokah? *Posavski obzornik*, 16, 3.

Piletič, S., Zaletel, Z., Kolar, E. in Kostanjevec, J. (2009). *Miroslav Cerar in njegov čas*. Ljubljana: Gimnastična zveza Slovenije.

Viktor Murnik. (2013). Wikipedija. Prosta enciklopedija. Pridobljeno iz http://sl.wikipedia.org/wiki/Viktor_Murnik

100-letnica Telovadnega društva Sokol Brežice (2004). Brežice: organizacijski odbor TD Sokol Brežice